

STÁTNÍ ZDRAVOTNÍ ÚSTAV

Světový den ledvin 2015 - polovina dětí v ČR ve věku 4-6 roků má ledviny ohrožené také kadmiiem

Státní zdravotní ústav, ve spolupráci s dalšími institucemi v ČR při analýze dat týkajících se obvyklého přívodu kadmia z potravin zjistil, že u více než 50 % dětí ve věku 4-6 roků je týdenní zátěž kadmiiem vyšší, než je doporučená tolerovatelná dávka definovaná v roce 2011 Evropským úřadem pro potraviny (EFSA: 2,5 mikrogramu na kg tělesné hmotnosti a týden). Výsledky budou publikovány ve vědeckém tisku, ale předběžné hodnocení je pro odborníky i veřejnost rutinně dostupné na webu SZÚ (<http://czvp.szu.cz/monitor/tds13c/tds13c.htm>).

Zátěž kadmiiem z potravin je pro populaci v ČR výzvou. 10% populace ve věku 4-90 roků konzumuje více kadmia než je zdravo. Alarmující je že se na tomto čísle podílejí zejména mladší děti. A to hovoříme pouze o přívodu z potravin. U kuřáků je přívod ještě odhadem 4-5x vyšší.

Nepříjemná vlastnost kadmia je v tom, že se dlouhodobě kumuluje v v organizmu, zejména v ledvinách. Toxický efekt je pak charakterizován zejména nefrotoxicitou, neurotoxicitou, karcinogenitou, genotoxickým, teratogenním, osteoporetickým a osteomalatickým efektem, poškozením endokrinního a reprodukčního systému (EFSA, 2009). Existuje tedy dost důvodů situaci sledovat a řešit.

Zdrojem v naší obvyklé dietě jsou především potraviny rostlinného původu, které konzumujeme ve velkém množství - příspěvek k zátěži je z obilnin 39%, okopanin 16%, zeleniny 16%, masa a vnitřností, včetně ledvin poměrně méně - asi 6% (middle bound odhad).

Takto široce rozprostřené zdroje v naší dietě jsou značnou výzvou pro návrh ochranných opáření, která by měla situaci zlepšit. Na každý pád nedoporučujeme příliš konzumovat ledviny ze starších zvířat, například krav, které se dnes dožívají věku cca 6 roků (to je zlepšení) a jejich ledviny tak obsahují více kadmia než třeba před 20 lety, kdy dožití těchto zvířat bylo často poloviční.

Tyto výsledky pocházejí z dlouhodobého monitoringu zdravotního stavu obyvatelstva v ČR, který probíhá již přes 20 roků a poskytuje cenné výsledky pro prevenci poškození zdraví populace, včetně vlivů obsahu cizorodých látek v potravinách na trhu v ČR (tzv. monitoring dietární expozice).

J.Ruprich, 12.3.2015